

Reiserapport

Hamburg

27-30 October 2018

Eva Bakke Negård

Kort beskrivelse av diplomoppgaven

Tittelen på prosjektet lyder «Collective Transformation: Cooperative Housing in Existing Structures. Oppgaven gikk ut på å tegne bolig-kollektiver i eksisterende bebyggelse, både ved å gjenbruke de gamle bygningene på tomten, og ved å legge til noe nytt. Prosjektet hadde fokus på nye måter å bo sammen på og selv-bygging. På tomten, Uelandsgate i Oslo, eksisterer et gammelt fabrikk-bygg fra 1920, et kontorbygg fra 1960-tallet og en lagerhall fra samme periode. Alle disse tre er inkludert i prosjektet, samt et nytt bolig-tårn i tre. Jeg så på hvordan en ny struktur kan komplementere det gamle, og potensialet til å ha nytt program i eldre bygg som tidligere fungerte som noe helt annet uten å nødvendigvis vis forandre på så veldig mye.

Diplomen var et slags bolig-eksperiment der jeg blandet forskjellige mennesker i forskjellige livssituasjoner i kollektiv med varierende grad av private og delte rom. Prosjektet undersøker hvordan man kan bo annerledes i byen, på en mer økonomisk, sosial og bærekraftig måte.

Hensikten med turen

Grunnen til at jeg valgte å dra til Tyskland var at de opererer med noe noe som heter Baugruppe i boligsektoren. Baugruppen blir oversatt til byggegruppe, og har en lang tradisjon i Tyskland . Det går ut på å at flere mennesker går sammen i en gruppe for å skape sitt eget bofelleskap, der enkeltindivider, gruppen og arkitekten samarbeider tett for å realisere prosjektet. De har fokus på felleskap, eget initiativ og selvbestemmelse. Hvert prosjekt er forskjellig, med fellesnevneren at det er egen-initiert og community-orientert. De har fokus på urban integrasjon, fleksible løsninger, å løse sosiale utfordringer, bærekraft og grønne løsninger. Mange av verdiene til Baugruppen er like de jeg ville integrere i mitt prosjekt, derfor var Tyskland et naturlig valg.

Jeg valgte Hamburg fordi det er en by det har skjedd mye utvikling de siste årene. Det er en by med mye historie, et par flotte transformasjons-prosjekter og ikke minst IBA Hamburg og Hafencity.

Nytt og gammelt om hverandre, Hafen City

Hafen City, Elbphilharmonie i bakgrunnen.

“Wood cube” bygget i massivtre, IBA Hamburg

Solceller som solskjerming på terrassen, IBA Hamburg

Hafen City

27. Oktober besøkte jeg Hafen city, som er den transformerte og nyutviklede havne-promenaden i byen. Jörn Walter, byplansjef i Hamburg i 18 år (1999–2017), var pådriveren for prosjektet som ble en av de største by-transformasjonene i sin tid. «HafenCity stands out as a very important European reference project – praised and discussed – in regard to sustainability, architecture and urbanity». I forbindelse med mitt eget prosjekt var dette interessant å se i forhold til hvordan et tidligere havne – og industri-område kan transformeres til en levende bydel med integrasjon av nytt og gammelt. Det var mye inspirasjon å hente i form av spennende løsninger formmessig så vel som bevaring, og samspillet mellom nytt og gammelt.

IBA Hamburg Wilhelmsburg

28. Oktober tok jeg banen ut av bysentrum på vei til forstaden Wilhelmsburg for å ta en titt på prosjektet IBA Hamburg. IBA står for International Building Exhibition og er en av de største byplan-prosjektene i Europa i 2013. Det er en bolig-utstilling og består av 70 prosjekter som fokuserer på å finne svar på kontemporære problemer i moderne byer. Området har gått fra å være «problem»-område til å bli «the metropolis of the future», og prosjektene fokuserer på sosiale aspekter, klima, bærekraft samt fordelene med globalisering. Dette gjennom utforskning med materialer, konstruksjon, energi og nye måter å bo på. Det som skilte dette området fra vanlige områder var tydeligst i variasjonen i fasadene. Det var blant annet et bygg med alger i fasaden, en annen hadde solceller på terrassene og diverse bruk av tre i kom tydelig frem.

Neue Hamburger Terrassen

Samme dag gikk jeg innom Baugruppen-prosjektet Neue Hamburger Terrassen, som er en del av IBA Hamburg. Det er tegnet av LAN arkitekter, og er et kooperativ med fokus på selvbestemmelse. Det vil si at hver familie bestemmer ting som hvor mange soverom de vil ha, hva slags fellesrom som trengs også videre. Beboerne deler for eksempel arbeidsrom, kontorer og terapirom. Arkitekturen er basert på Hamburgs historiske kulturarv med formen til typiske «rekkehus», og har en U-form med hage inni U-en. Det går en gate gjennom bebyggelsen som er relativt smal for å begrense biltrafikk, og er delt inn i et par offentlige plasser. Forskjellige fasade-moduler i tre med varierende grad av åpent og lukket gir prosjektet et flott uttrykk. Dette prosjektet var det som kom nærmest mitt eget prosjekt (minus bevarings-aspektet) og var derfor et fint høydepunkt ved turen.

Lüneburg

29. oktober hadde jeg planlagt å dra til en av Tysklands mange middelalderbyer, og valget falt på den lille byen Lüneburg en times togtur unna Hamburg. Det er veldig interessant for meg å se på både gammel og ny arkitektur med tanke på min interesse for bevaring og transformasjon, og dette var dermed en relevant utflukt. Lüneburg stammer tilbake til 956, og vokste i middelalderen på grunn av handel med salt. Det meste av den eldre bebyggelsen er godt bevart og det var fint å kunne gå seg litt vill i de små kronglete middelalder-gatene.

Inngangsdør/uteområde i Neue Hamburger Terrassen

Trefasade på Neue Hamburger Terrassen

Lüneburg med karakteristiske bratte skrå-tak.

Tegl-detalj på fasade, Lüneburg.

Elbphilharmonie

30. oktober besøkte jeg et Herzog & de Meuron sitt transformasjonsprosjekt Elbphilharmonie. Det ligger på havnen i Hafen City og er kanskje Hamburgs største turistattraksjon. Det er et offentlig kulturhus bygget i og på et gammelt havnelager i tegl. Du finner cafeer, restauranter, offentlig tilgjengelig terrasse/tak med utsikt over byen, hotell, leiligheter og forskjellige konsertsaler. Det har en historisk base som representerer byen og et karakteristisk bølgete tak som definerer byens «skyline». Det er spennende å kunne se hva slags muligheter som ligger i å inkorporere gammelt i nytt gjennom bevaring og transformasjon.

Dette var en veldig inspirerende, spennende og ikke minst relevant tur til min diplomoppgave, og jeg vil med dette takke Afag for støtte til å dra på studietur.

Elbphilharmonie, eksteriør.

Elbphilharmonie, interiør.